

Danielpa Qelqan — Chusku Chunka Suqtaq Libro

Samayta Hinallataq Kausachikuytaq

Jeff Pippenger

2024-01-10

¿Pitataq yachayta yachachinqa? ¿Pitataq yachachisqa yachachiyta entiendenanpaq ruwaspa? Ñuñumanta qechusqa, chuchumanta karuchasqa runakunatam. Kamachikuyqa kamachikuy patanpi kanan; kamachikuy kamachikuy patanpi; siq'i siq'i patanpi, siq'i siq'i patanpi; kaypi aslla, chaypitaq aslla. Imaraykuchus akllusqa simikunawan, huk rimaywanmi kay llaqtaman rimarinqa. Paykunaman nirqan: Kaymi samay, chaywan sayk'usqata samachinkichik; kaymi muskuchiy; ichaqa mana uyariyta munarqankuchu. Chayraykun Señorpa simin paykunapaq karqan kamachikuy patanpi kamachikuy, kamachikuy patanpi kamachikuy; siq'i siq'i patanpi, siq'i siq'i patanpi; kaypi aslla, chaypitaq aslla; chayhina rishaqtinku qhipaman urmaykunankupaq, pakikusqa kanankupaq, toqllasqa hinaspa hap'isqa kanankupaq. Chayrayku, Jerusalén llaqtapi kay llaqtata kamachiq asipayaq runakuna, Señorpa siminta uyariychik. Qankuna nirqankichik: Wañuywanmi rimanakuyta ruwarqayku, hadeswanmi acuerdopi kashanchik; llumpay llusqsimuq muchuy pasaptinpas manam ñoqaykuman chayamunqachu; llullakuymi pakakunayku kananpaq ruwakusqayku, llulla kaypa uranpin pakakusqayku. Chayrayku Señor Dios kayhinata nin: Qhawariychik, Sionpi huk rumi simientopaq churani, prubasqa rumi, ancha chanin esquina rumita, allin takyasqa simientota; pipas paypi creenqa manam usqhayta purinqachu. Hinallataq juicioyta siq'iman hina churasqa, chanin kaytataq plomadaman hina; chikchiqa llullakuypa pakakunan wasita picharipunqa, unuqa pakakuyta llumpayta hunt'anqa. Wañuywan ruwasqaykichik rimanakuyqa p'akichisqa kanqa, hadeswan acuerdoykichikqa manam sayanqachu; llumpay llusqsimuq muchuy pasaptinmi paywan sarusqa kankichik. Isaías 28:9–18.

1863 watapi, Jerusalén llaqtata kamachiq asipayakuq runakuna qallariqku huk progresivo llamk'ayta, Millerpa anqaskunata pakaspa hinaspa ch'ulla qullqikunawan hinallataq llullaq anqaskunawan rantispa. Chayta ruwaspankum, paykunaqa “wañuywan tratota ruranku,” “llullakuykunata” “amparankurayku” ruranku, hinaspa “llullakuy ukhuman” “pakakunku.” Ichaqa paykunaqa qhipa p'unchaw willakuyninwan pruebanakuq kanku, “samaraymanta” hinaspa “musuq kallpachakuymanta,” nisqawan, chaymanta Pedro riman Hechos libropi.

Ichaqa Diosqa ñawpaqmantapacha llaqa profetankunaq siminwan rikuchisqanmi, Cristoq ñak'arinan kasqanta; chaytan pay hunt'arqan. Chayrayku, wanakuychik, Diosman kutirikuychikpas, huchaykichik pichasqa kananpaq, Señorpa ñawpaqenmanta samaykuy p'unchawkuna chayamunankama; hinaspan ñawpaqmantaraq qankunaman willasqa Jesucristo-ta cachamunqa: paytan hanaq pacha chaskinan tiyan llaqa imakunapa kutichisqa kanan p'unchawkama, chaykunamanta Diosqa llaqa santu profetankunaq siminwan kay pacha qallariyninmanta pacha rimarqan. Moisesmi cheqaqtapuni taytakunaman nirqan: Señor Diosniykichikqa wawqeykichikmanta huk Profetatan oqarimunqaku, ñoqaman rikch'akuqta;

llapa ima nisuusqaykipipas payta uyariychik. Hinaspan pasaqmi, chay Profeta mana uyariq sapa almaqa llaqtamanta chinkachisqa kanqa. Arí, Samuelmanta qallaripa qhepanta hamuq llapa profetakunapas, llapa rimariqkunaqa, kay p'unchawkunamantapas ñawpaqmantaraq willakurqanku. Hechos 3:18–24.

Pedroqa riqsichinmi llapa profetakuna parlakusqankuta samaykachiy tiemposmanta chaymanta qhipa para-manta, chaymanta Isaíasqa reqsichinmi ima kasta runakunas qhipa tukuyuniyuq samaykachiy tiempos-ta qhespichkanku, chayqa pasakun tapukuq taripay tukukuyninpi, huchakuna pichasqa kachkaptin hinaspa qhipa para urmamushaptin. Chay pacha, wañuywan rimanakuyta rurasqa kasta runakuna, mayqenkunamanta Isaías parlashan, Pedro nisqanman hina “llaqta runakunamanta chinkachisqa kanqaku.” Paní Whiteqa achka kuti kay kikin pachatam rimarin, Isaíaspa samayninmanta hinaspa samaykachisqanmantapas.

“Kimsa kaq angelpa willakuyninta willakuypi huñunakuykuq angelqa tukuy pachata kikinpa hatun k'anchariyninwan k'anchaychinqa. Kaypiqa willakuykun huk llapa pachapi mast'arikuq, mana hayk'aq rikusqa atiyuniyuq llamk'aymanta. 1840–44 watakunapi advento kuyuyqa Diospa atiyinpa sumaq rikuchikuynin karqan; ñawpaq angelpa willakuyninqa kay pachapi tukuy misioneropa tiyasqanman apasqa karqan, hinaspataq wakin llaqtakunapiqa chunka suqta kaq pachak watayoq Reforma qhipamanta kayman hina mana mayqin suyupipas rikukuq hatun religioso munaychakuy karqan; ichaqa kaykunataqa kimsa kaq angelpa qhipa willakuynin uraman hamuq atiyuniyuq kuyuyqa aswan llallinqa.”

“Llamk'ayqa Pentecostés p'unchaypa rurayninman rikch'akuqmi kanqa. Imaynachus 'ñawpaq tamya' qusqa karqan, Santo Espíritu nisqapa jich'akusqanwan, evangelio qallaripi, ancha chanin muhu wiñariyninpaq, chayhinallataq 'qhepa tamya' qusqa kanqa tukukuyninpi, cosechapa puquyninpaq. 'Chaymantataq yachasun, Señor-ta reqsinanchispaq qatipakuspaq; lloqsisqanqa tutamanta hina wakichisqam; paytaq hamunqachis ñoqanchisman tamyahina, allpaman qhepa ñawpaq tamyahina.' Oseas 6:3. 'Siónpa wawankuna, kusikuychik ari, hinaspa kusikuychik Señor Diosniykichikpi: payqa qusurqankichikmi ñawpaq tamyata tupusqa hina, hinaspa uraykachimunqankichikpaq tamyata, ñawpaq tamyata, hinaspa qhepa tamyata.' Joel 2:23. 'Qhipa p'unchaykunapi, Dios nin, Espirituymantam jich'asaq llapa runapa hawanman.' 'Hinaspa pasanqa, pichus Señorpa sutinta waqyakuqqa, salvasqam kanqa.' Hechos 2:17, 21.”

“Evangelioypa hatun llamk'ayninqa manam Diospa atiyinpa rikuchikuynin nisqa qallaripi señalasqa kasqanmanta aswan pisi rikuchikuyniyuq tukunanpaqchu. Profeciakuna, evangelioypa qallaripi ñawpaq para hich'akuyninpi hunt'asqa karqanman hina, chaykunaqa yapamanta hunt'akunanmi qhepa para hich'akuyninpi, tukukuyninpi. Kaypin kachkan 'samaykuykunaq pacha', apostol Pedro qhawasqan ñawpaqman, nispá: 'Chhaynaqa, arrepentikuychik, tikrakuychikpas, huchaykichik pichasqa kananpaq, apu Señorpa ñawpaqninmanta samaykuykunaq pacha hamunanpaq; paytaq Jesuusta cachamunqa.' Hechos 3:19, 20.” The Great Controversy, 611.

Sutinakuyqa qhipa paraq rurayninmanta kaq yachay ñanpi sayarimun, imaynachus “siq'i patapi siq'i” nispá rikuchisqa kachkan hina. Sutinakuy willakuyqa qawasqakunawan apachisqa kachkan, paykunaqa “huk simiyuq” kanku, hinallataq “tantiykuy mana allin rimay simiyuq” hina rikuchisqa

kanku. Qhipa paraq sutinakuy willakuyninqa qawasqakunawan apachisqa kanman karqa, paykuna mana yachachisqa kasqankurayku apostata Protestantismpa hinaspa Catolicismoppa ruraynin yachay ñanninkunapi, chaykunatan Adventismoqa tukuy rebelionnin historianta hunt'aspa chaskirqa.

“Manam karuchu p'unchawmi llapa alma-kunaman pruebay chayamunqa. Uywapa señalanmi ñuqanchisman hapiyusqa kananpaq kallpachasqa kanqa. Pikunachus sapa pasollata kay pacha mañakusqanman qollukuspa, kay pacha costumbre-kunaman hina tukuqkuna, mana sasachu tarinqaku kamachiq atiyuniyuqkunaman qollukuyta, aswanqa sawasqa kayman, p'enqachisqa kayman, cárcelman wisch'uyta manchachisqa kayman, wanuytawan churakuytaqa. Maqanakuyqa Diospa kamachikuykunawan runakunapa kamachikuykunapa chawpinpi kashan. Kay p'unchawkunapin iglesiapi qoriqa q'upa-manta t'aqasqa kanqa. Cheqaq diosmanchu kawsayqa sut'ita riqsichisqa kanqa, rikch'ayninwan lliphlli qespillunwanpas t'aqasqa. Achka qoyllurmi, lliphlliyninrayku admiraykusqanchik, chaypachaqa tutaypi wañupunqa. Paja hina, puyu hina wayrawan apasqa kanqa, qhapaq trigopa era-ninkunallata rikuchkaptinchikpaq lugar-kunamantapas. Llapa pikunachus santuariopa adornonkunata churakunku, ichaqa mana Cristopa chanin kayninwan p'achallisqa kanku, kikinkupa q'ala kayninpa p'enqayninpi rikurinqaku.

“Rurakuna mana ruruyoq kasqanrayku allp'ata hark'aq hina kuchusqa kaptinku, llulla wauqekuna achka runakuna cheqaq wauqekunamanta rakisqa kaptinkuqa, pakasqa kaqkuna rikuyman sut'ichisqa kanqaku, hinaspa hosannakunawan Cristoq estandarten urapi churakuspa purinqaku. Pisi sunqulla, kikinkuta mana atinichispa kaqkunaqa, Cristoqpa hinallataq Paypa cheqaq kayninpaq sut'i rikuchikuspa rimarinqaku. Iglesiapi aswan pisi kallpayuq, iskayrayasqa kaqkunapas David hina kanqaku—ruwayta, mana manchakuspa atreviykuytapas munaspa. Diosta qatiq runakunapaq aswan tutayaq tuta kaptinpas, ch'askakuna aswan llihipiywan k'anchanqaku. Satanásqa cheqaq kasqankupi sayaqkunata anchata ñak'arichinqa; ichaqa Jesús sutimpiqa, atipaqquna kasqankumanta aswan achkata atiparispa llusqinqaku. Chaymantaqa Cristoq iglesian rikurinqa ‘killapa sumaq kaynin hina, intipa sut'i k'anchaynin hina, estandartheyuq soldadokunapa ejerciton hina manchaypaq.’”

Misionerokunapa taripayllankuna tarpusqanku cheqaq kaypa muhunkuna chaymanta wiñanqaku, t'ikariyinqaku, rurunkutapas apamunqaku. Almakuna cheqaq kayta chaskinqaku, ñak'ariyta muchunkaku, hinaspa Diosta yupaychanqaku Jesúsrayku ñak'arinankupaq atisqankumanta. “Kay pachapi ñak'ariyta qispichisqachu kankichik: ichaqa sonqoykichikta kallpachaychik; ñoqam kay pachata atipaykuni.” Maypachachus allinta llusqisqa muchuy kay pachata pasanapaq hamunqa, maypachachus wayrachina Jehovápa era-ninta pichanqa, chaypacham Diosqa llaqtanpa yanapaynin kanqa. Satanaspas atipayninmanta apasqa trofeokuna hanaqpachaman oqarisqa hina rikuchisqa kaptinpas, chuya hinaspa santo runakunapa iñiyinpaq manam mancharinqachu.

“Elíasqa Eliseota yapusqanmanta hap'irqa, hinaspa paypa hawanman churarqa t'aqakuy p'achanta. Kay hatun, llakikuywan hunt'asqa llamk'ayman waqyasqa kayqa yachayniyuq, kamachikuyniyuq runakunamanmi qhawachisqa karqa; chaykunapa kikinkupa ñawpaqenpi pisilla kaspa, Señorpi tukuy sonqowan atinichikuspaqa, Payqa paykunata hatunchanman

karqan, Paypa unanchaqnin apaspa atipanakuywan atipayman chayanankupa. Ichaqa paykuna Diosmanta karunchakurqanku, kay pachapa kallpachayninmanmi qonqorikurqanku, hinaspan Señorqa paykunata qhespichirqa.”

“Achka runakunaqa ciencia-ta hatuncharqanku, hinaspan ciencia-pa Diosninta mana rikuyta atirqankuchu. Kayqa manam chay iglesiawanqa kasqachu, aswan ch’uya tiempo-kunapi.”

“Diosqa huk rurayta ruranki ñuqanchikpa p’unchayninchikpi, chaytaqa aslla runakunan willakunku. Payqa ñuqanchik ukhupi hatarichinqa hinaspa jatunchanqa chaykunata, paykunaqa yachachisqa kanku Aswan Espirituyninpa llump’ay hawayninwan, mana científico yachay wasikunapa hawapi yachachikuyninwanchu. Kay yanapakuykunaqa manam pisichasqa nitaq huchachasqa kananchu; Diosmanta kamachisqa kanku, ichaqa hawapi kasqankutaqlla qunku. Diosqa rikuchinqa pay mana sayakusqanta yachasqa, kikinkumanta hatun yuyayniyuq wañuq runakunamanta.” Testimonios, tomo 5, 81, 82.

“Muchuyta maqanakuy” nisqaqa domingo p’unchay kamachiypa unanchaqninmi, chaymi qallarin Apocalipsis chunka hukniyuq qelqapi hatun pachakuy horapi. Chayqa rikuchinmi domingo p’unchay kamachiywan aswan-aswan llapanman chayan testkuy tiempota.

“Mana markakunaqa Estados Unidospa ejemplonta qatiqkanku. Payqa ñawpaqman pusachkan chaypas, chaylla sasachakuymi llaqtanchikman hamunqa kay pachapi tukuy cheqenkunapi.” Testimonies, volume 6, 395.

Inti p’unchay kamachiy manaraq hamuqti, Millerpa musquyninpi llullaq qullqikuna ventanamanta pichasqa kachkan, hinallataq Laodiceapi Adventistakuna Señorpata siminmanta wijch’usqa kachkanku. Chaymantaña iglesia hatarichisqa kachkan huk unancha hina, “killapa sumaqninta hina, intiman rikch’akuq sut’in hina, estandartekunayuq ejercito hina manchaypaq”. Isaíaspa willakuynin, “huk simimanta” hinaspa “taksa taksa rimayniyuq llaqtayuq simikunamanta” llusqsimuq, rikuchin chay hatarichisqa hinaspa hoqarisqa runakunata, paykunataq Yayaq Espiritunpa llamp’u qallpawan yachachisqa kachkanku, manam ciencia yachana wasikunapa hawapi yachachikuyninwanchu. Efraínpa machasqakunaqa “siki siki patapi” pruebaypi pantanku, imaraykuchus yachaysapa runankunapa yachayninqa chinkasqaña. Profecíaqa paykunapaq tukusqa huk sellasqa libro hinam.

Pedro nisqanman hina, Samuelmanta qallaripa lapa profetakuna rimarisqanku chay historiapi, achka rikuchiykunata qun Adventistakunapa chinkayninmanta, qhepa tamya willakuyta mana chaskiqkunapa; ichaqa domingo kamachikuypi mana aychapi wañuymi paykuna muchunku, aswanqa huk समय wañuytan muchunku, mayqenchus wiñaypaq chinkasqa kasqankuta cheqaqtapuni reqsisqankuwan kуска, imaynachus mana yuyaysapa sipaskuna rikuchisqa kanku, paykunan Amos qellqapi rikch’aripa reparakunku chinkasqa kasqankuta.

Qhawariychisqa, Señor Dios nin: hamunqan p’unchaykuna, allpapi muchuyta kachamusaq; manam t’antapa muchuynintaqchu, nitaq yakupa ch’akiytaqchu, aswanqa Señorpa siminkunata uyariypa muchuyninmi. Hinaspan paykuna lamar qochamanta lamar qochakama purinqaku, chinchaymanta inti llusqsimuykama kayman chayman phawaykachanqaku Señorpa siminta mask’aspa, ichaqa manam tariyta atinqakuchu. Chay p’unchaypi sumaq sipaskuna, wayna

qharikuna ima, ch'akimanta svayinqaku. Samariapa huchanrayku jurakukuqkuna, hinaspa nikuqkuna: “Dan llaqtaykiy diosniyki kawsan”, hinaspa: “Beersebapa ñanninga kawsan” nispakunaqa, urmanqaku, manataqmi hayk'aqpas kutimunqakuchu. Amos 8:11–14.

“wachusqa lluphiq wayra” nisqa unanchawan domingo kamachiypa horanta rimarispaña, Isaíasqa wañuywan pactota rurqakuqkunapa mana tukukuq manchakuyninta, llakikuynintawan rimarin.

Chaywanwan rimasqaykichis wañuywanqa p'akichisqa kanqa, ukhum pacha wanllaykichisqa rimanakuyqa mana sayanqachu; llumpaqa mast'ay kastigu pasaqtinga, chaywan sarusqa kankichis. Lloqsisqan pacha-mantaqa hap'isunkichis; sapa paqarin paqarinmi pasapayanqa, punchawtapas tutaqtapas; willakuyta entiendenallapaqqa ñak'ariyllaña kanqa. Isaías 28:18, 19.

Yachaypa yapaynin, Millerpa alhajankunawan rikuchisqa kaq, chayqa chaymanta mana tarikunqachu; ichaqa Domingo p'unchaw kamachiypa sasachakuynin aswan-aswan wiñaq willakuyninmanta “yachayqa” reqsichinga wañuywan rimasqanku pactonqa p'asqasqa kasqanta. “Llullaqa” ukhupi pakakusqakunaqa chaypim reqsinkaku “Señor Dios” “Sionpi cimientopaq rumi, pruebapi pasaq rumi, ancha chanin esquina rumita, takyaq cimientota” churarusqanta, ichaqa unayñam kanqa. Llullakuykuna, mayqenmanchus paykuna pakakusqaku, historiata purispa chaykunapi, chaymanta pichasqa apasqa kanqa. Achka chay sut'i llullakuykunam facilmenta reqsikunman Ulai Mayu rikuypi.

Milleritakunaqa, Danielpa iskay kaq capitulonmanta hamuq yachayninkuwan tupaspa, Danielpa pusak kaq capitulopi rikuchisqa qhapaq suyuikunata reqsisqaku, qanchis kaq capitulopi rikuchisqa kaq qhapaq suyuikunallata hina. Kay iskay capitulokunapa chawpipi t'aqakuyqa kaymi: qanchis kaq capitulopi qhapaq suyuikunapa política nisqapa imayna kasqankunam rikuchisqa kachkan, pusak kaq capitulopitaq qhapaq suyuikunapa religión nisqapa imayna kasqankunam rikuchisqa kachkan. Chayraykun Danielpa pusak kaq capitulonqa santuario nisqapa rimaykunawan rikuchisqa kachkan.

Daniel pusaq ñiqin kapítulonqa, santuario nisqapa simbolismonta llamk'achin reino-kunata rikuchinapaq; ichaqa chay kapítulopi rikurimuq sapa santuario símbolo-qas q'iwisqa kashan, chaymi Cristo-p cheq religiõnninmanta Satanás-pa llulla religiõnninman huk chiqanta reqsichin. Carnero nisqaqa huk uywa karqan Diospa santuarionpi ofrenda hina apachikunapaq; ichaqa sapa santuario ofrendaqa hunt'asqa, mana ima pantayniyoq kanan karqan. Pusaq ñiqin kapítulopi carneroqa, Diospa santuarionpi ofrenda hina llamk'achisqa kananpaq mana allinchasqa karqan, imaraykuchus waqrakunaqa mana kikin-kama karqanchu.

Chaymi ñawiykunaqa hoqarirqani, rikurqani, hinaspataq qhawariy, mayu qayllapi huk carnerota sayashaqta rikurqani, iskay waqrayoqta; iskaynin waqrakunaqa hatunmi karqan, ichaqa hukninqa huknintaqa aswan hatunmi karqan, chay aswan hatunqa qhepataraqmi llusqsimurqan. Daniel 8:3.

Iskay waqra iskaynirayuq, sapa waqranqa mana kikin sayayniyuq kaspas, Diospa santuarionninpi ofrenda hina mana chaskisqa kanmanchu; ichaqa kay simbolismoga mana Diospa cheqaq religionninmanta kanchu, aswanqa Satanaspa llullakuq religionninmanta, paganismomanta. Qatiq kamachiypa chivuwan sut'ichasqa karqa, paypas santuarioq ofrendanmi; ichaqa huk kutiwanpas

chivu waqllichisqa karqa, imaraykuchus ñawinkunapura huk waqrayuq karqa, santuarioq ofrendanpaq munasqa hunt'asqa allinkaypa kikinchasqa tupayninta pishichispa.

Hinaspan ñuqaqa yuyaymanaspay, qhawariy, huk orqo ch'iwis qharikama inti yaykuy lado-manta hamurqa tukuy kay pachapa patanpi, mana allpata llamk'aspa; chay ch'iwisqa huk reqsisqa waqrata apasqa ñawinkuna chawpinpi. Daniel 8:5.

Qhipamanqa chay chivupa waqran p'akirusqan karqa, hinaspataq tawa waqrakunata paqarichirqa, chaymi Diospa santuarionninpi ofrenda kananpaq mana allinchasqa kachkan.

Chayraykuna, chay chivum ancha hatunmanmi wiñakurqa; kallpayoqña kaptinqa, chay hatun waqran p'akirurqa; hinaspan chaypa rantinpi tawa reqsisqa waqrakuna llusqsimurqa hanaq pacha tawa wayrakunapa qayllanman. Daniel 8:8.

Daniel qanchis pusaqniyuq kapituluqa qallarín mana Babilonia suyuqa ima símbolowanpas sut'inchasqa kasqanwan. Babiloniaqa, Bibliamanta profeciap qallarinqa huk ñawpaq suyu, ñam bíblicamente sayachisqa kashan iskay testigokunapa hawanpi, iskayniyuq kapitulumantawan qanchisniyuq kapitulumantawan; ichaqa pusaqniyuq kapitulupeqa Babiloniaqa yuyayllasqa pakasqa kashan, papadopa wañuyman apaq ch'akiyta chaskispa qhepaman allinyachisqa kanamantap profetiko kayninta aswan qhawachinapaq. Chay wañuyman apaq ch'akiyta chaskisqa p'unchaymanta, allinyachisqa kanankama, papadoqa profeciaman hina pakasqa, utaq qonqasqa kashan. Chay pakasqa kaypas rikuchisqa karqa Nabucodonosorpa suyun qechusqa kasqanwan, hinaspataq qhepaman kutichisqa kasqanwan.

Daniel pusaq ñiqi qallarín iskay kaq qhapaq suyuq chiqap unanchayninwan, Medo-Perseo qhapaq suyuta rikuchiq carnero nisqata riqsichispa; chaymanta qhepanpi hamun qhellichasqa cabra, Grecia qhapaq suyuta rikuchiq. Chaymanta, Greciaq tawa waqra kunaman t'aqasqa tawa wayra kunamanta hukninmanta, Danielqa rikun huch'uy waqrata, Roma tawa kaq qhapaq suyuta rikuchiqta. Huch'uy waqraqaqa iskaynin pacha Romaqta rikuchin, chaytaq tawa versículopi rikuchisqa kachkan. Pagano Romaqta huch'uy waqrallawan qhari jinsiopi rikuchisqa kachkan, papal Romañataq warmi jinsiopi huch'uy waqra hina rikuchisqa kachkan.

Hinaspamantataq hukninmanta llusqsirqa huk uchuy waqra, ancha sinchita hatunyaspa urayman, inti lloqsimuy lado-man, hinallataq sumaq llaqtaman. Hinaspamantataq hatunyarqa hanaq pacha soldadokuna kama; wakin hanaq pacha soldadokunatawan ch'askakunatapas pampaman urmachirqa, hinaspa saruykurqa. Ari, payqa kikinta hatuncharqa soldadokunapa Kamachiqnin kama; payraykutaq sapa p'unchaw sacrificiota qichusqa karqa, hinaspa Santuarionpa kasqa cheqenta urmachisqa karqa. Hinaspamantataq huk soldadokuna qosqa karqa payman, hucha rayku, sapa p'unchaw sacrificiopa contra; cheqaq kaytapas pampaman urmachirqa; ruraspataq allinta llusqsirqa. Daniel 8:9–12.

Roma llaqtapa huch'uy waqran, ñawpaq qanchis chunka tawaq qillqapi isqun kaqpi willakuyma yaykumuq, qhari kay simipi rikuchisqa kachkan; chaymanta chunka kaqpi, huch'uy waqra warmi kay simipi rikuchisqa kachkan; chaymanta chunka hukniyuq kaqpi, huch'uy waqra yapamanta qhari kay simipi rikuchisqa kachkan; hinaspa chunka iskayniyuq kaqpi, huch'uy waqra huk kutitawan warmi kay simipi rikuchisqa kachkan.

Daniel pusaq kaq qillqapi, ñawpaq kaq qhapaq suyuta pakaykuspa rikuchin; chaymanta iskay qatiq qhapaq suyukunaqa waqlliychasqa santuario uywakunahinam rikuchisqa kanku, tawa kaq qhapaq suyuqa huk waqrahinam rikuchisqa. Chay waqraqa profetapi waqlliychasqam, runahinaraq rikurin, chaymanta warmihinam, hinaspa yapamanta runahinam, chaymanta warmihinam.

Warmiqa ama churakuchunchu qhariwan tupaq kaqta, nitaq qhariqa ama warmipa p'achanta churakuchunchu; tukuy chayhina ruraqkunaqa qanpa Diosniyki Señorpaq millay cheqnisqa kanku. Deuteronomio 22:5.

Huch'uy waqraqaq qhari rikch'aynin, pagano Roma-manta, t'aqanaq 9 chaymanta 11 nisqakunapi kachkan; warmi rikch'aynintaq, papal Roma-manta huch'uy waqraqaq, t'aqanaq 10 chaymanta 12 nisqakunapi kachkan. Huch'uy waqraqaq qhari-warmi kayninqa reqsiyta atikun Danielpa siminkunata qhawaqti, ñawpaq qillqasqa qillqapa patanpi; chaytaqa Miller mana rikuyta atirqanchu, imaraykuchus payqa Crudenpa Concordance nisqallatam apaykacharqan, Crudenpa Concordance nisqataq mana ima willakuytapas qunchu ñawpaq simimanta. Kay tawa t'aqanaq ukhupi qhari-warmi kaynin tikray puriyninga Rey Jacoboq Bibliata tikraqkunaq reqsisqanmi karqan, paykunaqa pasajepi chay qhari-warmi kaykunata waqaycharqankum, ima mask'anaykita yachaspaga.

Tikraqkunaqa reqsisqankum qhari kaymanta warmi kayman t'aqasqanta, chay uchuy waqrachapaq versículo isqunniyoqmanta chunka iskayniyoqkama, hinaspataq chay t'aqasqanta rikuchirqanku “it” sutiyoq simiwan. “It” simiqa chay uchuy waqrachapaqmi llamk'achisqa kashan warmi pacha-ninpi kaptin. Qhawariy Daniel pusaq kaq capítulo, chunka kaq versículo:

Hinaspa ancha hatunman mirarqun, hanaq pacha ejército kama; chaymanta waqinkuna ejército-manta, chayri qoyllurkunatapas hallp'aman urmachin, hinaspa paykunata saruchin. Daniel 8:10.

Paymi “hatunyarqan”, hinallataq “urayman wischurqan”, chayhina sut'inchaspa huch'uy waqrata warmi kasqanta. Chunka iskayniyuq versículopi nin:

Hinaspa soldadokuna payman qusqa karqan sapa punchaw sacrificiopa contra huchallikuyrayku, hinaspa cheqaq kayta allpaman urmachirqan; hinaspa ruwaspa allinta purirqan, allinllataq llusqirqan. Daniel 8:12.

Chunkaq chunka iskayniyuq versículopi, “payta” nisqa simi yapasqa kashan, hinaspataq mana chiqaqta rikuchinchu uchuy waqrayta; imaraykuchus chay versículopi uchuy waqra iskay kutita “chay” nisqawan reqsichisqa kashan, chaymi warmi qhariyayninta rikuchin. Tikraqkunaqa sut'ita reqsisqaku Danielpa qhari-warmi sapanchasqanta, ichaqa mana allinta yachasqakuchu imatachus Daniel munarqan; chayrayku cursivawan qillqasqa “payta” nisqa simita yapaykuspa munarqaku chay versículopi uchuy waqrata qhari qhariyayniyuqman tikrayta, ichaqa Danielpa chiqaq siminkunawanqa mana takyachisqachu. Siminkunaqa reqsichin uchuy waqrata warmi kasqanta; hinaspataq “chay” (warmi uchuy waqra) cheqaq kayta allpaman wikch'urqan, hinaspataq “chay” (warmi uchuy waqra) ruraykunata rurashpa allinllamanta wiñarqan.

Isqon pusaqniyuqpi, “huk huch’uy waqra” nisqa rimayqa qhari jinsiypi kashan, hinaspan mana cristianu Romata rikuchin. Chayqa hamurqan chusku wayrakunamanta, maymanmi griegokunaq imperionnin chinkaspa t’aqakurqan. Chay qillqasqapi, historiwan hina tupaspa, mana cristianu Roma kimsa geografik suyu-kunata atipaykurqan, kay pachaq trono patapi tiyayninman churakuspan.

Hinaspan hukmanta llusqsimurqa huk uchuy waqra, ancha hatuntaq tukurqa urayman, inti lloqsimuyninman, hinallataq sumaq allpaman. Daniel 8:9.

Chunka huk ñiqin chunka hukniyuq versículopi (maypichus “sapa p’unchay” nisqamanta churanakuyqa huk hatun maqanakuy pampa tarikapun), huch’uy waqraqa “pay” nisqawan, “payta” nisqawan, hinallataq “paypa” nisqawan rikuchisqa kachkan.

Arí, payqa hatuncharikusqa chay soldadokunapa kamachiqninmanpas; payraykum sapa p’unchaw q’osnichisqa sacrificiota qichusqa karqa, hinaspa paypa santuarionpa kasqan chiqanta urmachisqa karqa. Daniel 8:11.

Kay yachakuyta qatiqnin qillqapi qatiqkusunchik.

“Diospa siminpi llapa principioqa kikin churasqanta kan; llapa cheqaq kaypas kikin allinta yanapan. Hunt’asqa ruwaynintataq, wakichisqanpiwan hunt’achisqanpiwan, Ruraqninmanta testimonio qowan. Chayhina ruwaytaqa mana mayqin yuyayniyoq runapas, mana Aswan Mana Tukukuqa yuyayninllachu, hamut’ayta utaq rurayta atinqachu.” Education, 123.